

שבוע טוב מאולפנת חורב

מצוות סיפור יציאת מצרים – הרב עודד

בניסן בשעת אכילת מצה ומה שאמר הכתוב "לבנדך" דלאו דווקא בנו אלא אפילו עם כל בריה".

מדברי הרמב"ם וספר החינוך נראה כי מצוות סיפור יציאת מצרים היא מצווה המיוחדת דווקא לליל הסדר.

אולם במשנה במסכת ברכות כתוב: **מִזְפִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: הָרִי אֲנִי כְּבֵן שִׁבְעִים שָׁנָה, וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמַר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת, עַד שֶׁדִּרְשָׁה בֶן זֹמָא, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (דברים טז, ג). "יְמֵי חַיֶּיךָ" – הַיָּמִים, "כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" – הַלֵּילוֹת. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: "יְמֵי חַיֶּיךָ" – הָעוֹלָם הַזֶּה, "כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" – לְהֵבִיא לִימוֹת הַמְּשִׁיחַ. (פרק א' משנה ה')**

והלכה כבן זומא שמזכירין יציאת מצרים בכל לילה, כפי שפסק הרמב"ם: **וּמִצְוָה לְהִזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת-יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ".**

אחת המצוות המרכזיות בפסח, היא מצוות והגדת לבנדך, של סיפור יציאת מצרים העומד במוקד של ליל הסדר. וכך כותב הרמב"ם:

מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל תּוֹרָה לְסַפֵּר בְּנִסִּים וּנְפִלְאוֹת שֶׁנֶּעֱשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, בְּלֵיל חֲמֹשֶׁה עֶשֶׂר בְּנִיסֵין—שֶׁנֶּאֱמַר "זָכוֹר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יָצִאתָם" ... וּמִנֵּין שֶׁבְּלֵיל חֲמֹשֶׁה עֶשֶׂר—תִּלְמַד לֹאמַר "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ, בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעֲבוּר זֶה", בְּשַׁעֲה שֵׁישׁ מִצָּה וּמְרוֹר מְנַחִים לְפָנֶיךָ. וְאִף עַל פִּי שְׂאִין לוֹ בֶן, אִפְלוּ חַכְמִים גְּדוֹלִים—חֲתִיבִים לְסַפֵּר בְּיְצִיאַת מִצְרַיִם; וְכָל הַמְּאָרִיךְ בְּדַבְרִים שְׂאֲרַעוּ וְשִׁהִיוּ, הָרִי זֶה מְשֻׁבָּח. (הלכות חמץ ומצה פ"ז)

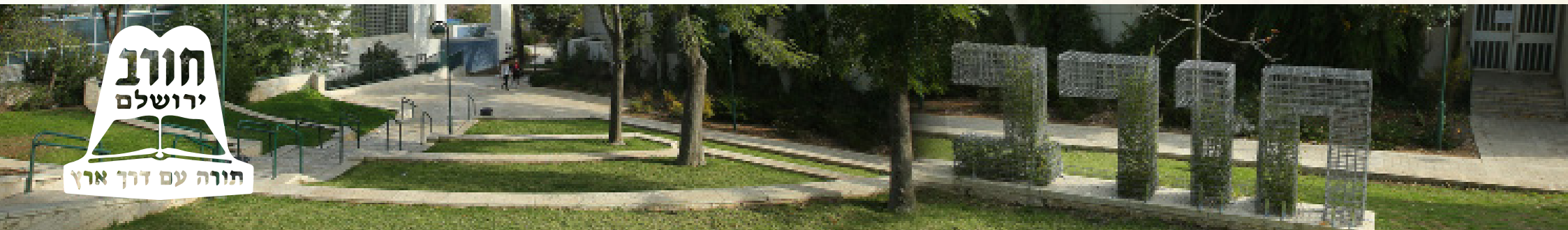
גם "ספר החינוך" (מצוה כא') כותב: **"מצווה לספר בענין יציאת מצרים בליל חמשה עשר בניסן כל אחד כפי צחות לשונו ולהלל ולשבח השם יתברך על כל הניסים שעשה לנו שם שנאמר (שמות יג, ח') "והגדת לבנדך". וכבר פירשו חכמים דמצות הגדה זו היא בליל חמשה עשר**

(הלכות קריאת שמע פרק א' הלכה ג')
אם כן במה שונה מצוות "והגדת לבנדך" המיוחדת דווקא לליל הסדר ממצוות הזכרת יציאת מצרים הנוהגת בכל יום ובכל לילה?

מפרשים רבים דנו בשאלה זו. ר' חיים מברסק תירץ מתוך דיוק בדברי הרמב"ם, שישנן שתי מצוות שונות, מצוות זכירת יציאת מצרים קיימת בכל יום ובכל לילה, אך בליל הסדר ישנה מצוה מיוחדת של סיפור יציאת מצרים.

מצווה זו של סיפור יציאת מצרים נבדלת ממצוות זכירת יציאת מצרים בשלושה דברים.

ההבדל הראשון – במצוות זכירה הנוהגת כל השנה, אין צריך להזכיר אלא לעצמו, אבל בסיפור יציאת מצרים, המצווה היא לספר לאחר, ובמיוחד לבנו, דרך שאלה ותשובה, כמו שכתוב "והיה כי ישאלך בנדך" "והגדת לבנדך" וגו' כלומר הבן שואל מה נשתנה והאב משיב

עבדים היינו. וההלכה היא שאפילו אדם לבדו מחויב לשאול את עצמו, ולהשיב לעצמו, עבדים היינו, כדרך שמספר לאחר.

ההבדל השני – בליל הסדר צריך המספר להתחיל בגנות ולסיים בשבח כלומר יש לספר לא רק על גאולת מצרים, אלא גם על גלות מצרים, שרק מתוך עומק הגלות, אפשר להבין ולהודות על נס הגאולה.

ההבדל השלישי – בליל הסדר מצוה לספר ולהסביר גם את טעמי המצוות של ליל הסדר, כמו שרבן גמליאל היה אומר "כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הם פסח מצה ומרור" פסח על שום מה? וכו'. כלומר יש להסביר מהו הטעם של כל אחד משלשת הדברים הללו, ועל כך נאמר בהגדה, "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים, הרי זה משובח".

ויש בזה מסר גדול וחשוב. כל עניין ליל הסדר הוא לעשות סדר באמונה, ולשם כך חייבים לשאול שאלות, ויש לעודד ולעורר את הילדים לשאול כפי שכותב הרמב"ם: וצריך לעשות שנוי בלילה הזה--בדי שיראו הבנים וישאלו ויאמרו, מה נשתנה הלילה הזה מפל הלילות, עד שישבי

להם ויאמר להם, כך וכך ארע וכך וכך היה. (הלכות חמץ ומצה פרק ז')

ולכן עושים דברים מיוחדים כדי לעורר את סקרנותם של הילדים כמו שממשיך הרמב"ם וכותב: וכיצד משנה--מחלק להם קליות ואגוזים, ועוקרים השלחן מלפניהם קדם שיאכלו, וחוטפין מצה זה מיד זה, וכיצע בדברים האלו.

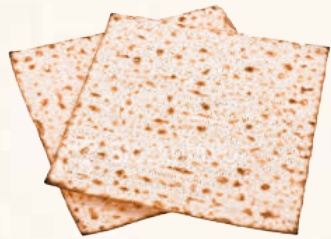
וכל אדם צריך לעורר את סקרנותו שלו עצמו לחקור ולהעמיק בענייני האמונה בליל הסדר כדברי הרמב"ם: אין לו בן, אשתו שואלתו; אין לו אשה--שואלין זה את זה מה נשתנה הלילה הזה, ואפלו היו פלן חכמים. היה לבדו, שואל לעצמו מה נשתנה הלילה הזה.

השאלה היא מאוד חשובה, בלי שאלה, אין מוכנות אמיתית לשמוע תשובה. כך בליל הסדר וכך בכל השנה. אין לפחד משאלות. אין כמו שאלה טובה הבאה ממקום כנה של רצון להבין כפתח לדיון העמקה והתפתחות. לא רק מותר לשאול כל דבר, אלא אף רצוי לשאול. כמובן, כאשר באמת יש מוכנות להקשיב וללמוד, כשאלת הבן החכם בהגדה.

וכמובן, התשובה מוכרחה להיות לפי דעת השואל, אי אפשר להסתפק בתשובות קטנות על מנת לצאת ידי חובה. יש לתת תשובות מקיפות ועמוקות הכוללות גנות ושבת, אי אפשר להתחמק מלעסוק בכל סוגיא ועניין שעולה.

והדבר האחרון, יש לתת הסברים שיש בהם טעם. אומנם אנו מחויבים לשמור ולעשות את כל דברי התורה, גם כאשר אין אנו מבינים. אולם במקביל אנו צריכים לנסות ולהבין כמיטב יכולתנו את הטעמים למצוות ה' בבחינת "נעשה ונשמע".

זוהי הדוגמא של ליל הסדר, אך ממנה אנו לומדים מודל לכל השנה כולה – לחינוך העצמי שלנו ולחינוך של בנינו ובנותינו.

תלמידות והורים יקרים,
ברצוננו לעדכן בנעשה באולפנא בשבועיים החולפים:

מגמה תורנית

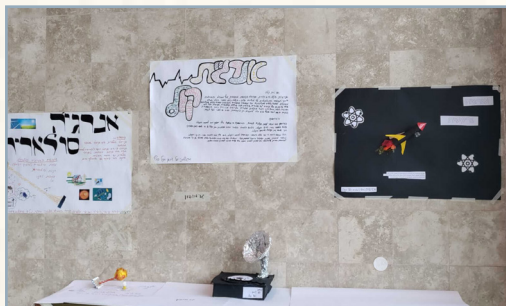
בנות המגמה התורנית והמדרשה נאספו לערב סיום מחצית חגיגי, כהוקרה על התמדתן בלימוד תורה לשמה מדי שבוע. הערב כלל שיחות מפי הרב עודד והרב אלי שיינפלד, ולאחר מכן התקיימה פעילות שכללה ארוחת "על האש" משובחת, פעילויות חברתיות ומוזיקה נעימה.

מדעים - שכבת ט'

בנות שכבה ט' למדו על התחנות השונות במערכת העיכול: פה, קיבה, ושט ועוד. כל קבוצת בנות חקרה על אודות תחנה אחת ובנתה דגם תואם בהנאה רבה. הבנות קיבלו מחזיק מפתחות של כל תחנות העיכול והמידע עליהן.

מדעים כיתה ז'

כיתה ז' 2 למדו על נושא האנרגיה - כיצד ניתן להמיר אותה לסוגיה השונים ואת חוק שימור האנרגיה.
לסיכום הציגו הבנות עבודות ודגם של סוג האנרגיה שבחרו.

פרויקט בת מצוה

ביום שני שעבר, בנות שכבת י' ערכו אירוע בת מצווה, מרגש ומרומם, לבנות בעלות צרכים מיוחדים. הבנות קיבלו את הנערות בשמחה, שירה וריקודים וערכו טקס מרגש בנושא הזכות להיכנס בנועם עול המצוות והאור המיוחד שלהן בעולם. לסיום, בנות השכבה ובנות המצווה הכינו יחד סדר הדלקת נרות שבת קודש מעוצב. ישר כוח לבנות היקרות על האווירה המדהימה והעשייה. תודה למורות יהודית, בת עמי, מורן, אסתר גילה ושרה על הליווי וההכנה.

התלמידה תהילה קליין מספרת: "היום יצאנו מטעם האולפנא לפעילות בת מצווה עם ילדות חינוך מיוחד. כאשר הגענו אל המקום צוידנו בחולצות מיוחדות כדי להיות חגיגיות ומתואמות. לאחר שהנחנו את החפצים בצד, התחלנו בריקודים כדי לקבל את פני בנות המצווה שהצטרפו אלינו. הבנות שהצטרפו שמחו למראה החברות החדשות ורקדו עמנו באושר. היה ממש מחמם את הלב לראות שהצלחנו לשמח אותן. לאחר ההרקדה וקבלת הפנים היה טקס קצר שהכינו המורות שלנו, שמותאם לבנות המצווה. במהלך הטקס, בנות המצווה קיבלו פנסים שמאוד שימחו אותן. אותנו כמובן שימח לראות אותן שמחות!

לאחר הטקס התיישבנו לקשט ביחד איתן מסגרות שישמשו כמסגרות לברכת הדלקת נרות שבת. את המסגרות קישטנו ביחד איתן בנצנצים ומדבקות, יצא ממש יפה! אחד הרגעים הכי יפים שהיו לי במהלך השהות בבית המצווה המשותפת הייתה שאחת מהבנות נתנה לי ציור שהיא בעצמה הכינה, היה כיף להרגיש חשובה בשבילה!".

קישור לכתבה על הפרויקט באתר ערוץ 7.

עתודה

ביום שלישי, בכ"א באדר, השתתפה קבוצת תלמידות עתודה משכבת ח' ביום כיף חווייתי לבנות בחברת ההייטק סינמדיה בהר חוצבים. היה יום גדוש בסדנאות, הרצאות ופינוקים, והבנות שלנו היו נהדרות.

במהלך ההרצאות הבנות נחשפו לתכנים הנמצאים בחזית עולם ההייטק - פיתוח אפליקציות ואבטחת מידע.

הבנות השתתפו בהרצאה מרתקת בנושא שיווק ופרסום, והבינו איך הפרסומות משפיעות על תת המודע שלנו כל הזמן. הבנות פגשו את חוה וייס, בוגרת אולפנת חורב, שעושה שירות לאומי בחברה ואשר הנחתה סדנא מרתקת על יצירת אפליקציות למען הקהילה.

תודה למורה גילית במברגר על ארגון הפעילות, לרכזת העתודה נורית אהרוני על הדאגה לכל הפרטים הטכניים ולמורה נחמה גרובר על הליווי והעזרה במהלך היום.

אזכרה לר' צבי ברויאר

ביום חמישי, אור לכ"ד באדר, התקיימה באולפנא אזכרה לר' צבי ברויאר שהיה סגן ראש האולפנא למעלה משלושים שנה. לאזכרה הגיעו בני משפחה, אנשי צוות האולפנא בהווה ובעבר ובוגרות האולפנא.

באזכרה דברו בנו יוסי, ראש האולפנא הרב עודד, הרב מאיר יעקובוביץ שהיה ראש האולפנא בזמנו של ר' צבי ברויאר, הרב ישראל מלכיאל, הרב שמואל כץ ואיילת מרציאנו.

הערב היה מרגש מאוד, והעלה את דמותו המיוחדת של ר' צבי שהטביעה חותם עמוק והשפיעה על תלמידותיו הרבות.

סיור ביולוגיה

בשבוע שעבר בנות מגמת ביולוגיה מכיתה י"א יצאו ליום מגמות. הבנות פתחו את היום בביקור בביתה של אוריה עמית, שמנהלת בית אקולוגי בעין כרם. אוריה הסבירה לבנות כיצד אפשר למזער את הנזקים שאנחנו גורמים לסביבה ולכדור הארץ, הראתה להן כיצד היא מייצרת מוצרים אקולוגיים שונים ושיתפה בניהול החיים האקולוגיים שהיא מנהלת. לאחר מכן טיילו הבנות בחורשת עין כרם, שם הן הכירו את בית הגידול של החורש הים תיכוני, את האורגניזמים החיים בו ואת ההתאמות שלהם לסביבה, ובעיקר נהנו מהפריחה המקסימה.

ר"ח ניסן

ביום חמישי, א' בניסן, התקיימה תפילה משותפת והלל מוזיקלי לשכבות ז'-ח'. לאחר התפילה, שמעו הבנות שיחה לקראת חג הפסח מפי הרב דוד מוריה. תודה לחנה קליין מכיתה י"ב ולאביגיל שדיאור מכיתה י"א, על הובלת ההלל המוזיקלי.

סיור פיזיקה

בנות מגמת פיזיקה משכבות י"א-י"ב, נסעו ביום רביעי למפעלי התעשייה האווירית. התנתקנו מהטלפונים (מקום מסווג וסודי!) ולמדנו על הלוויינים המשוכללים שמדינת ישראל מפתחת ושולחת לחלל. צפינו בחדר הנקי שבו מייצרים את הלוויינים, שלאחר מכן עוברים סדרת בדיקות מגוונות. משם עברנו לחדר הבקרה וראינו איך "מדברים" עם הלוויינים. היה סיור מרתק ומיוחד, למדנו הרבה פיזיקה, אבל גם ספגנו המון ציונות. ראינו איך מדינת ישראל הקטנה והצעירה מובילה בתחום החלל, יחד עם מספר מדינות מצומצם ביותר.

טיול שנתי שכבת ט'

בשבוע שעבר יצאה שכבה ט' לטיול בגליל ובגולן. ביום שלישי ביקרו הבנות בגן לאומי ציפורי, טיילו בנחל ציפורי וקינחו בשייט בכינרת. בלילה הן לנו בחאן אל על בגולן. למחרת ביקרו הבנות בהר הבנטל, טיילו בנחל הבניאס וסיימו במסלול מים בעין תינא שלאחריו התקיים קומזיץ בחאן. ביום חמישי טיילו הבנות בנחל ראש פינה ובשמורת החולה. תודה לכל הצוות היקר שהתלווה למסע.

טיול שנתי שכבת י'

בשבוע בעבר יצאה שכבה י' לטיול בגליל. ביום שלישי טיילו הבנות בהר ברקן בגלבוע והשתכשכו במים בפארק המעינות. משם הן נסעו ללינה בצפת. ביום רביעי ירדו הבנות רגלית מצפת לנחל עמוד הזורם והתפללו בקברו של הרשב"י. בערב הן יצאו לסיור בצפת העתיקה. ביום חמישי ביקרו הבנות בפארק קנדה, בהיי ג'אמפ ובהחלקה על הקרח, והמשיכו למסלול בנחל עיון ומפל התנור. תודה לכל הצוות היקר שהתלווה למסע.

יום הכנה לחג הפסח

ביום שני, ה' בניסן, נערכה הכנה רוחנית לקראת חג הפסח לשכבות ז'-י'. הבנות שמעו דבר תורה מפי הרב עודד, ולאחר מכן התקיימה שיחה מפי הרב אמיר דדון, שנתן לבנות עצות לקראת חג הפסח.

הגנה עצמית

בנות שכבת י' השתתפו בסדנת הגנה עצמית מטעם ארגון "אל הלב". הבנות עברו סדנה חשובה, שמטרתה חיזוק הביטחון הפנימי והחוסן של הבנות להתמודדות בסיטואציות בהן נדרשת מוגנות. הסדנה שילבה בין תוכן מילולי לבין תרגול מעשי של הגנה עצמית.

הגדה כיתתית

לכבוד פסח יצרו בנות שכבת ז' הגדה כיתתית עם פירושים מתוך המקורות.

ביום שני, ערכו הבנות סדר כיתתי בו לימדו את הפירושים שלהן לשאר בנות הכיתה.

מזל טוב לבנות שחגגו השבוע את יום הולדתן:

בברכת פסח כשר ושמח

לנו ולכל בית ישראל

הרב עודד מייזליש

וצוות האולפנא